

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Siiri Raagmets
Saku Vallavalitsus
siiri.raagmets@sakuvald.ee

Teie 03.10.2025

Meie 24.10.2025 nr 2.3-8/25/3476-1

Arvamus jäätmevaldajate registri põhimääruse eelnõule

Edastasite Andmekaitse Inspeksioonile arvamuse avaldamiseks Saku valla jäätmevaldajate registri põhimääruse eelnõu.

Esmalt märgime, et käesolevaga anname arvamuse esitatud eelnõule ja tegemist ei ole andmekogu kooskõlastusega avaliku teabe seaduse (AvTS) § 43³ alusel. Vabariigi Valitsuse 28.02.2008 määrus nr 58 „Riigi infosüsteemi haldussüsteem“ (edaspidi RIHA määrus), milles on sätestatud andmekogude kooskõlastamise täpsemad tingimused ja kord, näeb ette, et enne andmekogu asutamist, andmekogus kogutavate andmete koosseisu muutmist, andmekogu kasutusele võtmist või andmekogu lõpetamist kooskõlastatakse andmekogu tehniline dokumentatsioon Riigi Infosüsteemi Ametiga, Andmekaitse Inspeksiooniga ja Statistikaametiga.

Selgitame, et inspeksioon kooskõlastab ainult AvTS-i mõistes andmekogude asutamisi, andmekogus kogutavate andmete koosseisu muutmisi, andmekogu kasutusele võtmisi või andmekogu lõpetamisi. Kui tegemist on standardlahendusega, siis sellele eraldi kooskõlastust RIHA-s ei anta, mistõttu anname tagasisidet ainult esitatud põhimäärusele ning rõhutame veel kord, et tegemist ei ole andmekogu kooskõlastusega AvTS-i mõistes.

Riigi infosüsteemi haldussüsteemi (RIHA) andmetel on Saku vallas kasutusel jäätmevaldajate register nimetusega KOVGIS EVALD jäätmevaldajate registri moodul, mis on asutatud Saku Vallavolikogu 13.12.2007 vastu võetud määrusega nr 12 „Saku valla jäätmevaldajate registri asutamine ja registri pidamise põhimäärus“. Tegemist on standardlahendusega, mis on kasutusel ja RIHA-s registreeritud. Kuna Teie 18.09.2025 saadetud e-kirjast nähtub, et uue määruse kehtestamine toob kaasa muudatuse ka andmekogu andmekoosseisus, siis RIHA määruse § 10 kohaselt tuleb andmekogus kogutavate andmete koosseisu muutumine pärast andmekoosseisu muutmise aluseks oleva õigusakti vastuvõtmist registreerida RIHA-s. Arvestades, et tegemist on standardlahendusega, siis puudub kohustus läbida AvTS § 43³ lõikes 3 kirjeldatud kooskõlastamine.

Saku valla jäätmevaldajate registri põhimääruse eelnõu osas on meil järgmised tähelepanekud.

1. Põhimääruses puudub andmekogu asutamist puudutav säte ning andmekogu ametlik nimetus. Soovitame tõsta eelnõu teise paragrahvi esimeseks, kus esimese lõikega asutatakse kohaliku omavalitsuse andmekogu nimetusega Saku valla jäätmevaldajate register ning lõige 2 loetleks andmekogu eesmärgid.

Siinjuures juhime tähelepanu sellele, et andmekogu põhimääruses ja RIHA-s olev andmekogu nimetus peavad kattuma. Näiteks on kehtiva põhimäärus järgi andmekogu ametlik nimi Saku valla jäätmevaldajate register, kuid RIHA-s on andmekogu nimetuseks KOVGIS EVALD jäätmevaldajate registri moodul.

2. Eelnõu § 1 lõike 2 järgi volikogu asutas registri. Soovitame mineviku vormi asemel kasutada oleviku vormi ehk asendada sõna „asutas“ sõnaga „asutab“. Jäätmeseaduse § 71¹ näeb ette, et jäätmevaldajate registri asutab määrusega kohaliku omavalitsuse üksus ehk andmekogu põhimäärus on alusdokument registri loomiseks. Hetkel on valla sooviks kehtiv põhimäärus kehtetuks tunnistada ja asendada antud põhimääruse eelnõuga, mis jääb jõustumisel andmekogu asutamise alusdokumendiks.
3. Eelnõu § 2 loetleb andmekogu eesmärgid, sealjuures sisaldab säte ülaindeksiga punkti (2¹). Samas paistab, et antud juhul ei ole tegemist plaaniga muuta kehtivat põhimäärust, mille raames soovitakse kehtivate samaliigiliste struktuuriosade (punktide) vahele lisada uut struktuuriosa (punkti), millisel juhul antakse uue osa lisamisel sellele eelneva struktuuriosa number ülaindeksiga, vaid sooviks on kehtestada täiesti uus põhimäärus. Sellisel juhul soovitame eesmärkide loetlemisel nummerdada punktid ilma ülaindeksit kasutamata.
4. Eelnõu § 3 lõike 1 järgi on register digitaalselt peetav andmekogu. Tegemist on sisutu sättega. AvTS § 43¹ järgi on andmekogu korrastatud andmete kogum, mida töödeldakse infosüsteemis. Infosüsteem on defineeritud küberturvalisuse seaduses ning selle järgi kujutabki infosüsteem endast digitaalset andmetöötlust. Soovitame sätte eelnõust eemalda.
5. Määruse eelnõu § 2 punktis 3 on märgitud, et registri pidamise eesmärgiks muu hulgas on ka registrisse kantud teabe kasutamine järelevalve tegemiseks. Inspektsioonile ei ole teada, mis laadi järelevalvet on siin silmas peetud – kas riiklikku järelevalvet või ka võimalikku vääртеomenetlust (nt jäätmevedaja suhtes). Märgime, et kui registri andmeid peakski kasutatama vääртеomenetluse käigus, siis kohaldub selle raames töödeldavatele isikuandmetele mitte EL isikuandmete kaitse üldmäärus (IKÜM), vaid isikuandmete kaitse seaduse (IKS) 4. peatükk (§-d 12-50). Sellisel juhul tuleks täiendada eelnõu § 4 lõiget 3 ning lisada juurde, et isikuandmete töötlemisel tuleb tagada ka IKS-st tulenevate nõuete järgimine.
6. Eelnõu § 4 lõikest 4 nähtub, et dokumente esitatakse registripidajale, kuid selgusetuks jääb, keda on registripidaja all silmas peetud. Põhimääruses sellist rolli kirjeldatud ei ole.
7. Eelnõu § 5 lõike 2 punkti 7 järgi andmekogu vastutav töötleja sisestab, töötleb ja väljastab registri andmeid. Märgime, et nii andmete sisestamine kui ka nende väljastamine on samuti andmete töötlemine.¹ Ilmselt on töötlemise all silmas peetud andmete kasutamist, mistõttu soovitame töötlemise asendada teise sõnaga. Sama puudutab ka eelnõu § 6 lõiget 2.
8. Eelnõu § 5 lõike 2 punkti 13 järgi vastutab andmekogu vastutav töötleja tema registrisse kantud andmete ajakohasuse ja õigsuse eest. Eksitav on siin sõna „tema“. Selgusetuks jääb, kas silmas on peetud seda, et vastutav töötleja vastutab üksnes nende andmete eest, mis on ise andmekogusse kandnud või on silmas peetud vastutava töötleja registrit. Igal juhul vastutab andmekogu vastutav töötleja tervikuna kõikide andmekogus olevate andmete ajakohasuse ja õigsuse eest.
9. Määruse eelnõu § 5 lõige 4 annab registri vastutavale töötlejale õiguse andmete töötlemist ja majutamist edasi volitada. Märgime, et selline õigus tuleneb andmekogu vastutavale

¹ IKÜM artikkel 4 punkt 2 järgi on isikuandmete töötlemine isikuandmete või nende kogumitega tehtav automatiseeritud või automatiseerimata toiming või toimingute kogum, nagu kogumine, dokumenteerimine, korrastamine, struktureerimine, säilitamine, kohandamine ja muutmine, päringute tegemine, lugemine, kasutamine, edastamine, levitamise või muul moel kättesaadavaks tegemise teel avalikustamine, ühitamine või ühendamine, piiramine, kustutamine või hävitamine.

töötlejale juba AvTS § 43⁴ lõikest 2, mistõttu seaduse teksti kordamine põhimääruses ei anna midagi juurde.

10. Põhimääruse eelnõu § 8 lõike 7 järgi tehakse jäätmejaama rakenduse abil kohapeal jäätmevaldaja isikukoodi alusel päring rahvastikuregistrist isiku eesnime, perekonnanime ja elukoha kohta omavalitsuse täpsusega. Võib eeldada, et päringu eesmärk on selgitada välja, kas jäätmeid jäätmejaama toonud isiku puhul on tegemist selle kohaliku omavalitsuse elanikuga, kuid selgusetuks jääb, millisel eesmärgil ja õiguslikul alusel kantakse rahvastikuregistrist saadud andmed ja jäätmejaama jäätmeid toonud sõiduki number jäätmevaldajate registrisse. Sealjuures ei ole selge, kui kaua neid andmeid andmekogus säilitatakse. Põhimääruse § 4 lõikega 7 kehtestatakse säilitamise tähtaeg jäätmevaldajate, jäätmetekkekohtade ja jäätmeveoga seotud andmetele, kuid põhimääruses ei ole reguleeritud jäätmejaama klientide kohta kogutud andmete säilitamist. Selle osas vajab põhimääruse eelnõu kindlasti täiendamist.
11. Määruse eelnõu § 8 lõike 4 järgi uuendatakse registri aadressiandmeid ja katastripiirid igaõiselt aadressiandmete süsteemi avaandmetest. Selgitame, et AvTS § 3¹ lõige 1 sisustab avaandmete mõiste, sh on selle sätte teises lauses märgitud, et teabevaldajate vahel teabe vahetamine oma avalike ülesannete täitmiseks ei ole teabe taaskasutamine. AvTS § 43⁹ lõike 1 punkti 3 järgi kuulub andmekogude pidamist kindlustavate süsteemide hulka aadressiandmete süsteem, mille kasutamine sama paragrahvi lõike 3 kohaselt on kohustuslik kõigi riigi ja kohaliku omavalitsuse andmekogude pidamisel. Seega aadressiandmete ja katastripiiride uuendamine saab toimuda üksnes aadressiandmete süsteemist.
12. Eelnõu § 4 lõike 7 järgi arhiveeritakse aktuaalsuse kaotanud andmed automaatselt, arhiivi kantud andmeid säilitatakse seitse aastat ning seejärel andmed hävitatakse kustutamise teel. Samas ei selgu eelnõust, millal see aktuaalsus kaob. Seega ei ole üheselt aru saada, kui kaua andmeid tegelikult säilitatakse – kas see seitse aastat on lõplik kõikide registrisse kogutud andmete säilitamistähtaeg või säilitatakse arhiivi osa seitse aastat. Sisuliselt ei ole selge, kui kaua tegelikult andmeid säilitatakse. Seetõttu soovitame üle vaadata registrisse kantud andmete säilitamist puudutav osa ja see paremini sõnastada.
13. Eelnõu § 4 lõikes 5 on mainitud ka logide pidamist. Andmekaitse Inspeksioon on andmekogude juhendi² alapeatükis 4.5 soovitanud paika panna ka selle, kes ning kuidas ja kui tihti teostab logide (sise)kontrolli. Eelnõus seda aspekti otseselt ei ole reguleeritud (kaudselt viitavad sellele eelnõu § 10 lõiked 1 ja 2), kuid see tasuks kas eelnõus või mõnes muus registri pidamise korras ära reguleerida.
14. Lisaks juhime tähelepanu sellele, et eelnõu § 5 lõike 2 punkti 1 järgi vastutab registri vastutav töötleja registri pidamise seaduslikkuse üle, tehes samal ajal § 10 lõike 1 kohaselt ise registri pidamise seaduslikkuse üle järelevalvet. Soovitame sätet selles osas muuta ja sõnastada selliselt, et sättest nähtuks vastutava töötleja kohustus teha järelevalvet andmekogu kasutamise ja volitatud töötleja üle. Järelevalvet andmekogu pidamise üle teostab AvTS-st tulenevalt Andmekaitse Inspeksioon.
15. Samuti juhime tähelepanu sellele, et põhimääruses on reguleeritud andmete väljastamine, kuid ei ole reguleeritud see, kuidas toimub registrile juurdepääsuõiguste andmine. Andmekogude juhendi alapunktis 3.2 oleme selgitatud, et andmekogu põhimääruses tuleks kirjeldada, kes ja millistel tingimustel saab otsejuurdepääsu andmekogus olevatele andmetele. Põhimääruse eelnõust nähtuvalt on volitatud töötleja ülesandeks andmete andmekogusse sisestamine ning nende muutmine ja parandamine, millest saab järeldada, et selleks on volitatud töötlejal otsejuurdepääs andmekogule, kuid puuduvad reeglid, kuidas toimub juurdepääsu taotlemine ning kes juurdepääsuõigusi annab. Palume eelnõud

² [Andmekogude juhend](#)

selles osas täiendada.

- 16.** Esitatud eelnõus puudub säte, mis tunnistaks kehtetuks Saku Vallavolikogu 13.12.2007 vastu võtnud määruse nr 12 „Saku valla jäätmevaldajate registri asutamine ja registri pidamise põhimäärus“, mistõttu jääb mulje, et paralleelselt jääks kasutusse kaks registrit.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Pille Lehis
peadirektor

Terje Enula
Terje.Enula@aki.ee
627 4144